

Conclusions dels resultats de l'enquesta de clima empresarial del primer semestre del 2024 (55a edició)

El turisme i el consum intern, principals factors dinamitzadors de l'activitat el primer semestre del 2024

Les expectatives de les empreses es mantenen optimistes en tots els sectors

Es preveu que la construcció i els serveis continuaran impulsant el creixement econòmic

Andorra la Vella, 10 de desembre del 2024. - La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra (CCIS) presenta les conclusions dels resultats de l'enquesta de clima empresarial corresponent al primer semestre del 2024, en la 55a edició, i també les expectatives dels empresaris de cara als mesos següents.

Una de les principals novetats d'aquest any és la incorporació, en l'anàlisi, del conjunt de les activitats del sector serveis, més enllà del comerç detallista i del sector hotelier. Aquest enfocament més ampli permet aprofundir en la diversitat del sector i assegura una visió més transversal i precisa de la realitat econòmica del país.

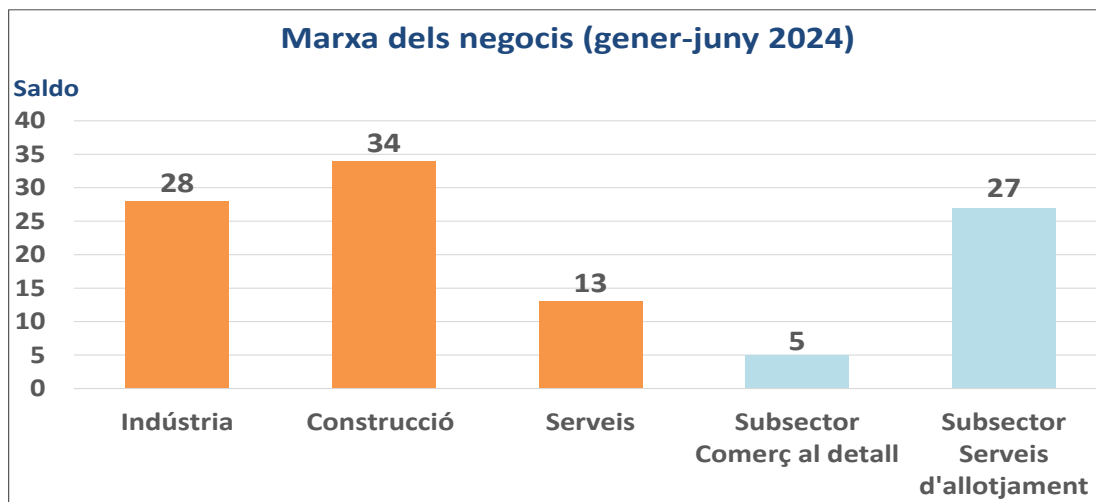
Al llarg del primer semestre del 2024, l'economia a Andorra ha continuat donant mostres de fortlesa i ha aconseguit mantenir un creixement sòlid, malgrat el context macroeconòmic advers. Segons el Departament d'Estadística, el PIB real andorrà ha augmentat un 1,7% interanual durant el segon trimestre del 2024; aquesta dada s'aproxima a la mitjana del període 2018-2019 (+1,8%) i se situa novament per sobre del ritme de creixement de la zona euro.

Pel costat de la demanda, el dinamisme de l'economia andorrana s'explica principalment per dos elements clau: l'evolució favorable del consum privat –que s'ha beneficiat del vigor del mercat laboral i del creixement demogràfic i, de manera destacada, l'excel·lent comportament del turisme, que continua registrant xifres rècord i es reforça com un pilar bàsic de l'impuls econòmic.

Per sectors, la construcció ha seguit liderant el creixement durant la primera meitat de l'any 2024, malgrat l'ajust significatiu del mercat immobiliari i l'augment dels costos financers. Els serveis també han continuat amb un impuls notable i han contribuït de forma destacada a l'estímul de l'activitat econòmica. Dins el sector terciari, sobresurt el dinamisme de les activitats financeres, professionals, tecnològiques i tècniques, i les relacionades amb l'educació i la sanitat. També els serveis vinculats a l'hoteleria i al turisme han seguit experimentant una demanda molt elevada, encara que, com era d'esperar, el ritme s'ha moderat en comparació amb els forts augments del 2023. En canvi, el comerç minorista ha continuat mostrant un ritme d'avanç més aviat discret,

NOTA DE PREMSA

pròxim a l'estancament. I finalment, la recuperació de la indústria s'ha mantingut dèbil i més lenta que la del conjunt de l'economia.

Saldo: diferència entre el percentatge d'empreses que han valorat la marxa dels negocis com a "Favorable" i el percentatge d'empreses que l'han avaluat com a "Desfavorable".

Les perspectives per al conjunt de l'any 2024 apunten a la continuïtat del comportament expansiu de l'economia andorrana, amb un ritme de creixement que es podria situar per sobre de l'esperat a principis d'any (+1,8%).

Entre els aspectes que fan preveure aquesta evolució positiva de l'economia hi ha el manteniment de la fortalesa del mercat de treball, la moderació gradual de la inflació i les condicions més favorables de finançament, que afavoriran un millor comportament del consum i de la inversió. Un altre element important de suport és l'evolució de les economies veïnes, i en particular d'Espanya, que serà l'economia avançada que més creixi aquest any, segons estimacions de l'FMI (+2,9%). Per contra, els principals riscos a la baixa sobre l'activitat són l'elevada incertesa geopolítica, la persistència d'una inflació subjacent elevada que alenteixi la baixada de tipus d'interès i la feblesa de l'entorn global i europeu.

Segons les enquestes de clima empresarial de la Cambra, les expectatives es mantenen optimistes, amb una evolució de la marxa dels negocis que tendirà a millorar de manera generalitzada. Per sectors, es preveu que la construcció i els serveis continuaran impulsant el creixement.

Tot plegat apunta que l'economia andorrana podrà seguir allargant el seu cicle de creixement durant l'any 2025, a un ritme moderat, amb la hipòtesi que les incerteses geopolítiques no vagin més enllà i no afectin greument la inflació i el creixement europeus.

A continuació es detallen els resultats obtinguts a partir del treball de camp efectuat durant els mesos de juliol i agost del 2024 amb una mostra formada per 796 empreses dels sectors de la indústria, la construcció i els serveis.

ANÀLISI PER SECTORS: EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT DURANT EL PRIMER SEMESTRE DE L'ANY 2024

INDÚSTRIA. La indústria ha mostrat una millora gradual de l'activitat, però la seva evolució es manté feble i menys favorable que la de la resta de grans sectors econòmics. Els indicadors del sector ofereixen senyals contradictoris, cosa que impedeix parlar d'una recuperació sòlida en el sector. Així, mentre que el VAB ha experimentat una nova contracció, altres indicadors de confiança i d'activitat –com l'ocupació, les exportacions, els establiments i el consum d'energia– han mantingut una trajectòria positiva, però amb un creixement més moderat que en el 2023.

Segons l'enquesta de conjuntura de la Cambra del període gener-juny del 2024, les empreses han continuat fent una valoració favorable de la marxa dels negocis, si bé el nivell d'optimisme s'ha situat bastant per sota de la mitjana dels darrers dos anys. En concret, el 43% ha considerat que la situació dels negocis ha estat bona, davant d'un 15% que l'ha valorat negativament. Com a resultat, el saldo que indica la diferència de respostes positives i negatives s'ha situat en +28 punts, un valor netament inferior al registrat un any enrere (+44 punts).

En paral·lel, per setè semestre consecutiu, s'ha produït un creixement interanual dels volums de producció, però aquest increment ha estat molt contingut, en línia amb els registres de l'any 2023.

El principal obstacle que limita l'activitat industrial continua sent l'encariment dels subministraments i materials, amb el 73% d'empreses que l'han assenyalat. La manca de mà d'obra qualificada –que han esmentat el 42% de les indústries– i l'augment dels costos d'explotació –mencionat pel 40%– també segueixen dificultant de manera significativa la marxa dels negocis, per davant d'altres limitacions com ara la debilitat de la demanda (26%) i les dificultats d'abastiment o la falta d'estocs (16%).

CONSTRUCCIÓ. La construcció registra novament els resultats més positius. El dinamisme de l'activitat se sustenta principalment en l'edificació residencial, gràcies a la inèrcia positiva del mercat de treball, a l'augment de la població i al vigor de la demanda estrangera. A més, les iniciatives d'obra pública destinades a incrementar l'oferta d'habitatge assequible també aporten un impuls significatiu a l'activitat.

L'anàlisi de la majoria d'indicadors disponibles del sector (VAB, assalariats, superfície d'obra visada i nombre d'hipoteques constituïdes) corrobora que la construcció ha reforçat la seva expansió el primer semestre del 2024. En canvi, pel que fa al mercat immobiliari, el ritme de compravendes ha disminuït notablement en el període gener-juny del 2024, en un context en què l'augment dels tipus d'interès i els preus elevats han frenat la demanda (el nombre total d'habitatges transmesos ha retrocedit el 20,4% interanual i ja acumula tres semestres consecutius de caigudes, després dels alts nivells del 2022).

NOTA DE PREMSA

L'Enquesta de clima empresarial de la Cambra confirma la bona dinàmica de la construcció, tot i que es comencen a detectar alguns signes de moderació en els nivells de confiança. Pel que fa a la marxa dels negocis, la valoració que fan les constructores continua sent positiva, però es percep una rebaixa del grau d'entusiasme respecte als semestres anteriors. En detall, la situació dels negocis ha estat qualificada de favorable pel 36% de les constructores, mentre que només un 2% l'han avaluada negativament.

Igualment, el volum d'obra contractada ha desacelerat el ritme d'avanç, a causa d'una moderació en la contractació en el segment de l'habitatge –principal motor de l'activitat–, pel deteriorament econòmic global i pel fet que els costos més alts de finançament suposen una barrera per a possibles compradors amb menys capacitat econòmica.

Pel costat de l'oferta, encara persisteixen certes dificultats que continuen condicionant el ritme d'execució d'algunes obres. La manca de mà d'obra –assenyalada pel 80% de les empreses enquestades– s'ha convertit en el principal obstacle que limita la bona marxa dels negocis, per davant de l'encariment dels materials i les primeres matèries, que ha disminuït la seva incidència fins al 71%.

SERVEIS. Els serveis són el sector que més està contribuint a l'expansió de l'activitat econòmica a Andorra. Ara bé, des de l'any 2023 el ritme de creixement s'ha desacelerat de manera notable, en gran part perquè el dinamisme dels serveis vinculats al turisme ha anat perdent intensitat, lògicament, a mesura que les xifres es normalitzaven després de la forta recuperació postpandèmica.

La percepció dels empresaris sobre la marxa dels negocis ha estat en general satisfactòria: prop d'un terç de les empreses enquestades –el 31% del total– l'han qualificat de favorable, mentre que l'opinió contrària ha estat amb diferència la menys destacada (amb un 18% que l'han valorada negativament).

Per subsectors, la majoria de branques de serveis han mostrat una evolució favorable dels negocis, a excepció només del ram de la restauració, que ha estat l'únic que ha reflectit un clima dels negocis pessimista (amb un saldo de respostes positives menys negatives de -11 punts). En canvi, entre els subsectors que han registrat una dinàmica més positiva destaquen les activitats financeres i d'assegurances, l'educació i la sanitat, els serveis d'allotjament i de transport –impulsats pel bon comportament del turisme–, les activitats tecnològiques i el comerç a l'engròs.

Paral·lelament, la xifra de vendes global ha disminuït lleugerament respecte als dos semestres anteriors. Per subsectors, les úniques branques que han presentat un increment interanual de la facturació han estat la d'activitats financeres i d'assegurances i la d'educació i sanitat.

COMERÇ AL DETALL. El comerç minorista, tot i que ha tingut el suport del bon comportament del mercat de treball, la contenció de la inflació i el dinamisme del

NOTA DE PREMSA

turisme, no ha aconseguit consolidar una reactivació clara de l'activitat el primer semestre del 2024.

Tanmateix, malgrat que els resultats han estat discrets, el sector del *retail* ha sabut resistir davant les dificultats econòmiques del moment i l'ajust de la demanda, en un entorn en què les llars tendeixen a reduir compres innecessàries per atendre despeses bàsiques més cares (com ara els lloguers, els aliments, etc.).

Els comerciants mostren un optimisme molt moderat en relació amb l'evolució dels seus negocis i en conjunt indiquen una certa estabilització de la situació comercial el primer semestre del 2024. En concret, el saldo de les respostes optimistes menys les pessimistes s'ha situat aquest semestre molt a prop del nivell d'equilibri (+5 punts), en contrast amb els dos anys anteriors, en què les valoracions positives eren molt més predominants (en el període 2022-2023 el saldo se situava de mitjana en +27 punts).

En el vessant més positiu se situa el segment d'equipament de la llar, que es consolida com la branca més dinàmica del comerç en l'etapa postcovid. També destaquen els rams d'higiene i sanitat, de vehicles i accessoris i d'alimentació, amb uns resultats comparativament més satisfactoris que la mitjana del comerç. En sentit contrari, sobresurt el clima pessimista del ram de roba i calçat, que ha patit una caiguda significativa de l'activitat aquest semestre. I també cal remarcar la pèrdua d'embranchada de la branca d'informàtica i electrònica, a causa, en part, d'un cert ajust de la demanda, després del fort creixement associat a l'impuls digital en el context postcovid.

Entre els factors que dificulten la bona marxa de l'activitat, l'encariment dels preus dels productes i subministraments i l'augment dels costos d'explotació es mantenen com els principals focus de preocupació dels comerciants, amb el 67% i el 51%, respectivament, d'empreses que l'han assenyalat. També destaca, la debilitat de la demanda, que guanya rellevància i ja preocupa 4 de cada 10 comerços.

TURISME. El sector turístic continua registrant nivells d'activitat històricament elevats. Així, durant la primera meitat de l'any 2024 els indicadors de demanda turística han seguit marcant xifres rècord; ara bé, com era previsible, dins una tendència a la moderació dels ritmes de creixement cap a valors més sostenibles.

En els sis primers mesos del 2024, van arribar a Andorra prop de 2 milions de turistes, cosa que representa un màxim de la sèrie en aquest semestre. Aquesta bona dada s'ha basat de nou en el dinamisme del turisme de proximitat i en el fort impuls del turisme de més llarga distància, que ha superat per primer cop la barrera dels 500.000 turistes (542.082), una xifra mai vista fins ara i que és aproximadament el doble del registre de l'any 2019.

Un altre factor positiu que cal destacar és la tendència cap a una desestacionalització gradual de la demanda: el creixement de visitants ha estat especialment significatiu en els mesos de temporada baixa (+8,7% interanual en el període de maig a juny), amb

NOTA DE PREMSA

xifres rècord tant de turistes com d'excursionistes, i amb un volum total de pernотacions que, per segon any consecutiu, ha superat els 1,1 milions; això demostra l'atractiu de la destinació en períodes menys saturats.

Les opinions empresarials confirmen que la marxa dels negocis en els serveis d'allotjament turístic ha estat bastant satisfactòria, tot i que mostren una visió menys optimista que l'apuntada els dos anys anteriors. Així, el 38% dels establiments han considerat que la situació dels negocis ha estat favorable, un percentatge 20 punts inferior al d'un any enrere, mentre que només 1 de cada 10 l'han valorat en termes negatius.

L'encariment dels productes i dels subministraments s'ha convertit en el factor principal que dificulta la marxa dels negocis –el 74% de les empreses l'han assenyalat–, seguit molt de prop de l'augment dels costos d'explotació (el 68% del total). A molt poca distància se situa també la debilitat de la demanda, que ha assolit el percentatge més alt dels últims tres anys (el 64%). Per darrere d'aquests obstacles, destaca la manca de personal qualificat, que redueix el seu pes fins al 44% del total, des del 74% del semestre passat.

PERSPECTIVES EMPRESARIALS

- **INDÚSTRIA:** Les perspectives empresarials es mostren prudents, i en general no són tan optimistes com les apuntades el 2023. Tot i això, s'espera que la situació dels negocis en la indústria segueixi millorant, si bé dins d'una tònica encara de baixa activitat. Les empreses també avancen un augment molt moderat de la xifra de vendes en termes interanuals.
- **CONSTRUCCIÓ:** La construcció mantindrà un creixement notable, però amb una tendència a la desacceleració gradual de l'activitat. Les empreses preveuen una millora de la marxa dels negocis, si bé menys intensa que en el semestre anterior. Pel que fa a l'obra contractada, els empresaris assenyalen un alentiment en el ritme de contractacions, atribuït principalment a les suspensions temporals de llicències de construcció, així com a la incertesa reguladora entorn del mercat immobiliari. El subsector d'habitatges seguirà sent la branca més dinàmica, i també s'espera una certa recuperació de l'obra pública, que anirà guanyant protagonisme com a factor impulsor de l'activitat.
- **SERVEIS:** L'activitat del sector serveis es mantindrà dinàmica, amb unes taxes de creixement força similars a les actuals. En opinió de les empreses, la marxa dels negocis tendirà a millorar en la majoria de branques i s'anticipa un augment moderat de la xifra de vendes i una estabilització dels nivells d'ocupació en el sector.
- **COMERÇ MINORISTA:** Les perspectives empresarials són moderadament optimistes i apunten a la continuïtat d'un escenari d'estabilitat durant els pròxims mesos, en un context en què la recuperació del consum de béns continuarà sent molt continguda.

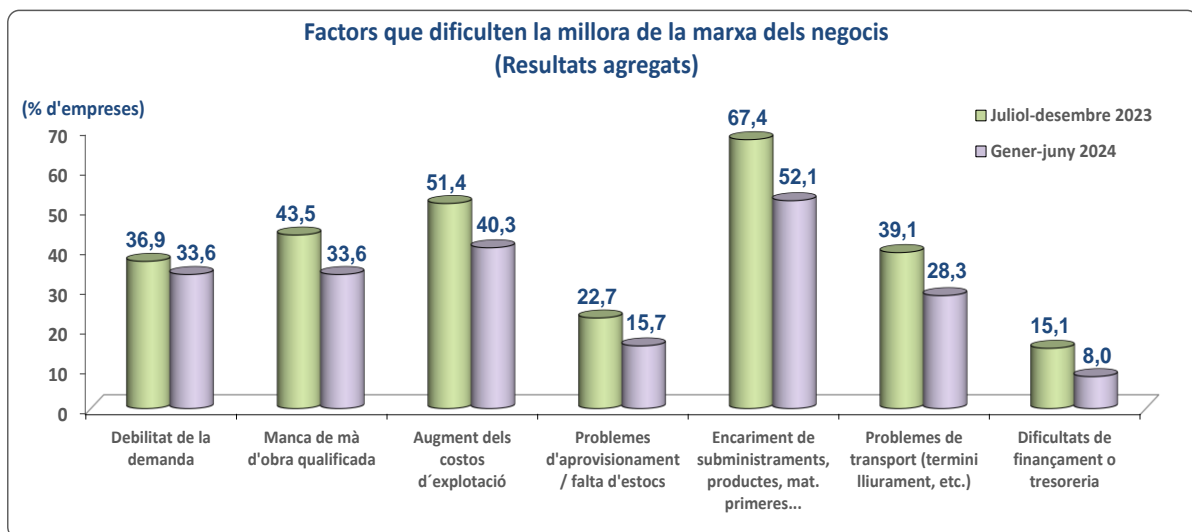
NOTA DE PREMSA

Els comerciants anticipen una evolució una mica més favorable dels negocis i també una tendència més positiva de la xifra de vendes en els darrers mesos de l'any.

- **TURISME:** Les perspectives de les empreses, malgrat no ser tan optimistes com les dels tres anys anteriors, es mantenen positives i indiquen que el turisme continuarà sent un gran impulsor del creixement econòmic al llarg dels propers mesos. En concret, els allotjaments turístics anticipen que l'evolució dels negocis continuarà amb una dinàmica favorable i que la xifra de vendes es mantindrà en una línia més estable, si bé els volums d'activitat en el sector seguiran sent elevats.

FACTORS QUE DIFICULTEN LA MARXA DE L'ACTIVITAT (resultats globals)

L'enquesta de clima empresarial posa de manifest els problemes de disponibilitat de personal, especialment en l'hoteleria, en què la meitat de les empreses del sector afirmen que tenen dificultats per cobrir les vacants de feina. Aquesta problemàtica encara és més acusada en la construcció, amb el 80% de les empreses que es veuen perjudicades per la manca de mà d'obra.

Igualment, l'encariment de subministraments i materials segueix afectant un nombre elevat de negocis, el 52,1% del total. En paral·lel, la preocupació per l'augment dels costos d'explotació s'ha moderat una mica, però encara es percep com un obstacle important: el 40,3% del total d'empreses l'han assenyalat.

D'altra banda, la falta de materials o els retards en els proveïments han tingut, en general, una afectació més baixa en les empreses, però tot i així continuen sent notables en el sector de venda i reparació de vehicles, en què 5 de cada 10 negocis es veuen encara limitats per aquesta circumstància.

NOTA DE PREMSA

Finalment, es constata que la pujada dels tipus d'interès ha tingut un impacte limitat en les empreses, ja que només una petita proporció, el 8% del total, ha mostrat preocupació per les dificultats d'accés al finançament extern.

VALORACIONS DE LA CAMBRA

- Per consolidar i incrementar el creixement potencial de la nostra economia **és fonamental impulsar polítiques públiques que fomentin un teixit productiu més competitiu i resilient.**

Per aconseguir-ho, cal centrar els esforços en àmbits en què hi ha més marge de millora, com: la transformació digital, la inversió en recerca i innovació, i el desenvolupament de competències dels treballadors, elements clau per fer més eficient i productiva l'economia. A més, és imprescindible simplificar les traves burocràtiques, fomentar l'emprenedoria i ajustar l'oferta educativa a les necessitats canviants del mercat laboral.

Les pimes necessiten suport i incentius per accelerar la integració de tecnologies digitals en els seus processos productius i organitzatius. En aquest sentit, el Programa de digitalització destinat a empreses (PDE), impulsat per Andorra Digital en col·laboració amb Andorra Business i la Cambra de Comerç, és una eina molt valuosa per permetre a les empreses avançar en el camí cap a la digitalització.

En paral·lel, la Cambra de Comerç està desenvolupant formacions en matèria d'intel·ligència artificial (IA) i altres eines digitals, per donar a les empreses solucions pràctiques que permetin millorar l'eficiència i innovar en els seus processos.

També és una bona notícia la creació, per part d'Andorra Business, d'una nova línia d'ajuts per incentivar projectes de recerca i innovació.

Tanmateix, és important que aquestes accions es complementin amb altres mesures addicionals de suport a les empreses, com per exemple millorar els instruments fiscals per promoure la innovació i la digitalització, així com la formació en aquests àmbits, i facilitar l'expansió internacional a través de la incorporació de tecnologies digitals per garantir transaccions eficients i una adaptació òptima a les necessitats del mercat global, entre altres aspectes.

Per a més informació:

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA
Tel. 00376-809292
www.ccis.ad